

Oponentský posudek na diplomovou práci Vladimíry Zimmermannové „Obraz ženy v současném českém umění“

Diplomantka Vladimíra Zimmermannová si vybrala téma, které není na našem pracovišti systematicky přednášeno, ale které jistě považuje za osobně důležité. Musela tedy sama pátrat v literatuře a uspořádat prameny, kterých je již u nás dostatek. Domnívám se, že jsou to právě tyto okolnosti, které vedly autorku k výběru, který by vytvořil kritickou oporu k tematizování tak rozsáhlé oblasti výtvarné produkce. Autorka prokazuje velmi dobrou orientovanost v interdisciplinárně založené literatuře k tématu (např. hned v úvodní kapitole se pohybuje na pomezí sociologie, gender studies, psychoanalýzy a kritické teorie), dobře definuje základní specifické termíny. Další oddíly práce pak mapují ve velmi zajímavém přehledu výtvarná díla ve výběru, který odpovídá autorskému záměru – dotknout se určitých kontextů zobrazení žen.

Co bych teoretickému zpracování vytkla, je „vynechávka“ díla Freudova, která způsobuje v celku pramenných zdrojů a v celku teoretické opory diplomové práce nápadný deficit. Ačkoliv autorka studuje Junga jako primární pramen (viz. Literatura) a věnuje mu oddíl Dualita v člověku, str. 20 – 23, je to právě Freudovo dílo, které zakládá onen nový diskurs, inspirující ke kritickému proudu myšlení feministická studia, genderová studia, kritickou teorii, psychoanalýzu, psychoterapii a další přílehlá teoretická pole, jako např. sociologii nebo kulturní antropologii. Zasazení Junga do teoretické výbavy práce není chybou obecně, ale pak by mělo vést k jiné systematické pramenů; ta však, i podle sekundárních pramenů soudě, odkazuje právě k zakotvení v kritickém čtení díla Freudova (viz. Kaja Silverman, Judith Butler, atd. citované ze sekundární literatury).

Přehled a výběr výtvarných děl a jejich autorek i autorů je velmi dobrý a provázaný logicky s historickými exkursy (Typologie, Ženský akt). Struktura následných kapitol 3 a 4 je výborná, výběr vytváří zajímavou tematizaci a působí oproti běžným studentským přehledům velmi svěže. Na tomto místě položím otázku: Mohla byste ve výběru ukázat ta díla, která nabízejí vtipný či humorný úhel pohledu na genderové vztahy?

Další otázky se budou vztahovat k souboru Vašich vlastních fotografií na téma Těhotenství a moc fotografického zobrazení. Objasněte motivy, které Vás k jeho vytvoření vedly, vysvětlete kontexty, v nichž se ocitá zobrazení těhotné ženy (časové určení změny úhlu pohledu na tělesné deformace, způsobené těhotenstvím), pojednejte problematiku estetizace veřejné sféry v médiích, posuny v chápání soukromého a veřejného, vysvětlete vlivy socio-ekonomické a vlivy rozvoje zobrazovacích a komunikačních technologií. Z osobního hlediska diváckého považují soubor za zdařilý, vedoucí k řadě výkladů a kladoucí řadu otázek.

Didaktická část dobře navazuje na část teoretickou a vyznačuje se také dobrou strukturou námětů, vyvozených z širších myšlenkových kontextů (viz. Myšlenková mapa výtvarné řady, str. 102). Domnívám se, že tato část je z celé diplomové práce nejobjevnější a nejslibnější – otázky, jak učinit z genderových kuriozit ve školním prostředí integrální součást vyučovacího procesu, jak nenásilně přinést téma kritického myšlení do bytostně konzervativního prostředí naší školy, která zrcadlí konzervativní společnost, je vskutku těžkým úkolem. Ukázky žákovských prací považují za vynikající. Škoda, že autorka neprovedla záznamy komunikace nad tématy a prací žáků, tyto živé komentáře mi v reflexích pedagogických situací chyběly. Otázka: Vyskytla se nějaká obtížná situace, kterou jste ve škole musela řešit? Jaké byly reakce Vašich kolegyň, u kterých jste realizovala didaktickou část DP?

Po formální a jazykové stránce je práce bez problémů, dokumentace dovádí celkový obraz komplexně zpracovaného tématu.

Navrhované hodnocení práce: Velmi dobře, s možností obhajoby na výbornou.

V Praze, 5. 1. 2011

Doc. PhDr. Marie Fulková, Ph.D.